

บทที่ ๔

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

ในบทนี้จะกล่าวสรุปผลการวิจัย โดยเริ่มตั้งแต่วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย ผลของการวิจัย และข้อเสนอแนะบางประการ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัยนี้ เพื่อทราบถึงความคิดเห็นของครูสังกัดศึกษาเกี่ยวกับหนังสือแบบเรียนที่ครูใช้ในการสอน และครอบคลุมถึงสิ่งต่อไปนี้ คือ

๑. ความคิดเห็นของครู เกี่ยวกับหนังสือแบบเรียนสังกัดศึกษาที่ครูใช้อยู่ในปัจจุบัน
๒. หลักเกณฑ์ที่ครูใช้ในการพิจารณาหนังสือแบบเรียน
๓. แนวความคิดเห็นของครู เกี่ยวกับลักษณะของหนังสือแบบเรียนที่ครูผู้สอนต้องการ

วิธีดำเนินการวิจัย

ตัวอย่างประชากร เป็นครูที่สอนวิชาต่าง ๆ ในหมวดสังคมศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.ศ. ๔ และ ม.ศ. ๕) ของโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ในจังหวัดพระนครและธนบุรี จำนวน ๓๖ โรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบและแบบประมาณค่า และได้แบ่งแบบสอบถามออกเป็น ๓ ภาค ภาคแรก เป็นลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หนังสือแบบเรียนสังคมศึกษา ภาคสอง เป็นความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการพิจารณาหนังสือแบบเรียนสังคมศึกษา ภาคสาม เป็นความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับหนังสือสังคมศึกษาที่ครูใช้สอน

แบบสอบถามทั้งสิ้นที่ได้รับกลับคืน คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓๓ ของจำนวนที่ส่งไปทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลแบบหาค่าเฉลี่ยของคำตอบ จากข้อมูลแบบประมาณค่า และนำเสนอในรูปตาราง

ผลการวิจัย

ครูตอบแบบสอบถาม ๑๐๐ คน เป็นหญิง ๖๗ คน และชาย ๓๓ คน ความแตกต่างของอายุครูอยู่ระหว่าง ๒๒ - ๕๔ ปี อายุเฉลี่ยคือ ๓๖.๗๑ ปี ครูร้อยละ ๔๐ มีวุฒิ ตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป และร้อยละ ๒๐ เป็นครูประกาศนียบัตร ส่วนประสบการณ์ในการเป็นครูมีตั้งแต่ ๒ - ๓๖ ปี และโดยเฉลี่ยแล้วครูมีประสบการณ์ ๑๓.๕๕ ปี และมีประสบการณ์ในการสอนวิชาสังคมศึกษาตั้งแต่ ๑ - ๒๕ ปี โดยเฉลี่ยแล้วครูมีประสบการณ์ ๗.๗๖ ปี เป็นครูที่สอนวิชาต่าง ๆ ในหมวดสังคมศึกษาเป็นจำนวนใกล้เคียงกัน

ในการใช้หนังสือแบบเรียนวิชาต่าง ๆ ในหมวดสังคมศึกษาที่ครูใช้มีดังนี้

วิชาภูมิศาสตร์ภาค ส่วนใหญ่ใช้ฉบับของนายไพฑูรย์ พงศ์บุตร (ร้อยละ ๖๑.๕๔)

วิชาภูมิศาสตร์กายภาพ ส่วนใหญ่ใช้ฉบับของนายไพฑูรย์ พงศ์บุตร (ร้อยละ

๕๔.๖๗)

วิชาประวัติศาสตร์ไทย ส่วนใหญ่ใช้ฉบับของกรมวิชาการ ซึ่งแต่งโดย

ม.จ. สิบพันพารเสนอ โสณกุล (ร้อยละ ๖๔.๒๐)

วิชาประวัติศาสตร์ทั่วไป ส่วนใหญ่ใช้ฉบับของกรมวิชาการ ซึ่งแต่งโดยนายสวัสดิ์ ภูมิรัตน์ (ร้อยละ ๖๕.๓๔)

วิชาหน้าที่พลเมือง ส่วนใหญ่ใช้ฉบับของกรมวิชาการ ซึ่งแต่งโดยนายกระจ่าง
แมนญาติ และ นายวิจิตรวงศ์ ณ ป้อมเพชร (ร้อยละ ๒๗.๒๑)

วิชาศีลธรรม ส่วนใหญ่ใช้ฉบับของกรมวิชาการ ซึ่งแต่งโดยนายแปลก สนธิรัตน์
(ร้อยละ ๒๗.๒๑)

ผู้ที่เลือกหนังสือแบบเรียนเหล่านี้ใช้ในโรงเรียนนั้น ส่วนใหญ่ครูในหมวดสังคมศึกษา
เป็นผู้ลงมติเลือก (ร้อยละ ๔๑) และครูผู้สอนวิชาในหมวดสังคมศึกษามีความรู้เกี่ยวกับการ
ใช้หนังสือแบบเรียนอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย ๓.๔๗) สำหรับการใช้นี้หนังสือแบบเรียน
ในการสอนนั้น ส่วนใหญ่ใช้หนังสือแบบเรียนประกอบด้วยหนังสือเล่มอื่น ๆ (ร้อยละ ๕๐)
และครูส่วนใหญ่ใช้หนังสือแบบเรียนเป็นบางชั่วโมง (ร้อยละ ๕๕) โดยอธิบายประกอบการ
ซักถามของนักเรียน (ร้อยละ ๖๑)

นอกจากหนังสือแบบเรียนแล้ว ครูใช้หนังสืออ่านประกอบอื่น ๆ ด้วย ซึ่งปรากฏว่า
ครูใช้อยู่ในระดับค่อนข้างมาก (ค่าเฉลี่ย ๓.๕๐) และส่วนใหญ่หนังสือที่ใช้เป็นของส่วนตัว
(ร้อยละ ๗๑) ส่วนปริมาณของหนังสืออ่านประกอบที่มีอยู่ในโรงเรียนนั้นมีอยู่ในระดับปาน
กลาง (ค่าเฉลี่ย ๓.๐๕) นอกจากหนังสืออ่านประกอบแล้ว ครูส่วนใหญ่ยังได้รับความรู้
จากเอกสารและบทความต่าง ๆ (ร้อยละ ๗๓)

นอกจากนี้ครูยังได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาหนังสือแบบ
เรียนสังคมศึกษา ซึ่งแยกเรียงลำดับตามหัวข้อต่อไปนี้ คือ

การเรียบเรียงเนื้อหาวิชาในหนังสือแบบเรียน

- ให้ข้อเท็จจริงและมโนภาพที่ถูกต้องสอดคล้องกับวิทยาการใหม่ ๆ ในหมวด
สังคมศึกษา (๔.๖๘)
- แบ่งหัวข้อเรื่องได้อย่างมีสัดส่วนกับเนื้อหาวิชาที่หลักสูตรได้กำหนดไว้ (๔.๓๐)
- เนื้อหาวิชาและการเรียงลำดับเนื้อหาวิชาเหมาะสมกับระดับชั้นในแต่ละชั้น
(๔.๒๔)

การเสนอแบบเรียน

- ควรมีเนื้อหาวิชาจูงใจให้ผู้เรียนศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง (๔.๔๖)
- เนื้อหาวิชาควรเหมาะสมกับระดับวุฒิภาวะของผู้เรียน (๔.๔๐)

- ส่วนวนภาษาเหมาะกับวุฒิภาวะ ระดับชั้น และการดำเนินชีวิตของผู้เรียน (๔.๓๔)
- ควรแนะนำหนังสืออุเทศสำหรับผู้เรียน (๔.๒๔)
- ควรจูงใจให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมประกอบการเรียนการสอน (๔.๒๐)

การเสนออุปกรณ์การสอนในหนังสือแบบเรียน

- ควรมีรูปภาพและแผนภูมิที่ถูกต้องสอดคล้องกับเนื้อหาวิชาในเล่มและมีประโยชน์ต่อการเรียนการสอน (๔.๕๒)
- ควรแนะนำหนังสืออ่านประกอบแบบเรียนที่เหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน (๔.๒๔)
- ควรมีคำถามและแบบฝึกหัดต่าง ๆ ที่เหมาะสม เพื่อจูงใจให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในบทเรียนนั้น (๔.๒๓)
- ควรมีการจัดเรียงสารบัญ ตลอดจนดัชนีอย่างถูกต้อง (๔.๑๖)

ลักษณะการจัดทำรูปเล่ม

- ควรมีการจัดเรียงรูปภาพ แผนภูมิ สถิติ ใต้อย่างถูกต้อง (๔.๒๖)
- การจัดเรียงรูปภาพและสิ่งประกอบอื่น ๆ ต้องดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน (๔.๑๕)
- มีตารางของว่าง การจัดลำดับย่อหน้า และการเรียงลำดับหน้าได้เหมาะสม (๔.๑๐)
- ขนาดของตัวอักษร กว้างเว้นวรรค และการเรียงพิมพ์ถูกต้องเหมาะสม (๓.๕๖)
- ปกและกระดาษควรมีคุณภาพดี (๓.๘๕)

นอกจากนี้ครูยังได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสือแบบเรียนแต่ละฉบับ ซึ่งสรุปผลการวิจัยความคิดเห็นของครูได้ดังนี้ คือ

หนังสือแบบเรียนวิชาภูมิศาสตร์ภูมิภาค แยกเป็น ๒ ฉบับคือ (ฉบับของกรมวิชาการ (โดย พ.ศ.พงษ์นารถ สวัสดิ์ชูโต) และ ฉบับของนายไพฑูรย์ พงศ์บุตร จากการศึกษา

ความคิดเห็นของครูผู้ใช้นี้หนังสือแบบเรียนแต่ละฉบับ สรุปลงได้ดังหัวข้อต่อไปนี้

๑. การเรียบเรียงเนื้อหาวิชาในหนังสือแบบเรียน โดยเฉลี่ยแล้ว ปรากฏว่าหนังสือแบบเรียนทั้ง ๒ ฉบับ มีลักษณะการเรียบเรียงเนื้อหาวิชาคล้ายคลึงกัน คือ อยู่ในเกณฑ์ดี แต่มีข้อแตกต่างกันอยู่บ้าง คือ ฉบับของกรมวิชาการมีภาษาอังกฤษประกอบคำศัพท์น้อยกว่าฉบับของนายไพฑูริย์ พงศ์บุตร

๒. การเสนอแบบเรียน โดยเฉลี่ยแล้วปรากฏว่า หนังสือแบบเรียนทั้ง ๒ ฉบับ มีลักษณะการเสนอแบบเรียนที่คล้ายคลึงกัน คือ ส่วนที่คั่นทั้ง ๒ ฉบับใช้ภาษาเหมาะสมกับระดับชั้นและวุฒิภาวะของผู้เรียน ให้ความรู้และข้อเท็จจริงใหม่ ๆ แต่ทั้ง ๒ ฉบับไม่สนใจให้ผู้เรียนศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากที่อื่น ไม่ได้แนะนำหนังสืออุเทศสำหรับผู้เรียน และไม่ได้เสนอแนะกิจกรรมประกอบการเรียนการสอน

๓. อุปกรณ์การสอนในหนังสือแบบเรียน โดยเฉลี่ยแล้วปรากฏว่า หนังสือแบบเรียนฉบับของนายไพฑูริย์ พงศ์บุตร มีการเสนออุปกรณ์การสอนดีกว่าฉบับของกรมวิชาการ แต่ทั้ง ๒ ฉบับมีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน คือ ไม่มีคำถามและแบบฝึกหัดท้ายบทเรียนแต่ละบท

๔. การจัดทำรูปเล่ม โดยเฉลี่ยแล้วปรากฏว่า แบบเรียนฉบับของ นายไพฑูริย์ พงศ์บุตร มีลักษณะการจัดทำรูปเล่มดีกว่าฉบับของกรมวิชาการ ซึ่งอาจเป็นเพราะฉบับของนายไพฑูริย์ พงศ์บุตร จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์เอกชน

หนังสือแบบเรียนวิชาภูมิศาสตร์กายภาพ แยกเป็น ๒ ฉบับ คือ ฉบับของกรมวิชาการ (โดย พ.ต.พงษ์นารถ สวัสดิ์-ชูโต) และฉบับของนายไพฑูริย์ พงศ์บุตร จากการสอบถามความคิดเห็นของครูผู้ใช้นี้หนังสือแบบเรียนแต่ละฉบับ สรุปลงได้ดังหัวข้อต่อไปนี้

๑. การเรียบเรียงเนื้อหาวิชาในหนังสือแบบเรียน โดยเฉลี่ยแล้วปรากฏว่า แบบเรียนทั้ง ๒ ฉบับ มีลักษณะการเรียบเรียงเนื้อหาวิชาคล้ายคลึงกัน คือ อยู่ในเกณฑ์ดี แต่มีข้อแตกต่างกันคือ ฉบับของกรมวิชาการมีภาษาอังกฤษประกอบคำศัพท์น้อยกว่าฉบับของนายไพฑูริย์ พงศ์บุตร

๒. การเสนอแบบเรียน โดยเฉลี่ยแล้วปรากฏว่า หนังสือแบบเรียนทั้ง ๒ ฉบับ มีลักษณะการเสนอแบบเรียนคล้ายคลึงกัน คือ ในส่วนที่คั่น ทั้ง ๒ ฉบับใช้ภาษาเหมาะสมกับระดับชั้นและวุฒิภาวะของผู้เรียน ให้ความรู้และข้อเท็จจริงใหม่ ๆ ใจให้ผู้เรียนศึกษาหาความรู้

เพิ่มเติมจากข้อนี้ แต่ทั้ง ๒ ฉบับไม่ได้แนะนำหนังสืออุเทศสำหรับผู้เรียน และไม่ได้เสนอแนะกิจกรรมประกอบการเรียนการสอน

๓. อุปกรณ์การสอนในหนังสือแบบเรียน โดยเฉลี่ยแล้วปรากฏว่า แบบเรียนฉบับของ นายไพฑูรย์ พงศ์บุตร มีการเสนออุปกรณ์การสอนดีกว่าฉบับของกรมวิชาการ แต่ทั้ง ๒ ฉบับ มีลักษณะคล้ายคลึงกัน คือไม่มีคำถามและแบบฝึกหัดท้ายบทเรียนแต่ละบท

๔. การจัดทำรูปเล่ม โดยเฉลี่ยแล้วปรากฏว่า หนังสือแบบเรียนฉบับของนายไพฑูรย์ พงศ์บุตร มีลักษณะการจัดทำรูปเล่มดีกว่าฉบับของกรมวิชาการ

หนังสือแบบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทย แยกเป็น ๓ ฉบับ คือ ฉบับของกรมวิชาการ (โดย ม.จ.สีพันพารเสนอ โสณกุล) ฉบับของ ม.ร.ว.แสงโสม เกษมศรี และฉบับของ นายประสาธ หลักศิลา จากการสอบถามความคิดเห็นของครูผู้ใช้นี้หนังสือแบบเรียนแต่ละฉบับ สรุปได้ดังหัวข้อต่อไปนี้ คือ

๑. การเรียบเรียงเนื้อหาวิชาในแบบเรียน โดยเฉลี่ยแล้วปรากฏว่า หนังสือแบบเรียนทั้ง ๓ ฉบับมีลักษณะการเรียบเรียงเนื้อหาวิชาคล้ายคลึงกัน คืออยู่ในเกณฑ์ดี

๒. การเสนอแบบเรียน โดยเฉลี่ยแล้วปรากฏว่า แบบเรียนทั้ง ๓ ฉบับมีลักษณะการเสนอแบบเรียนอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างดี แต่ฉบับของกรมวิชาการดีกว่าฉบับของ ม.ร.ว.แสงโสม เกษมศรี และฉบับของนายประสาธ หลักศิลา ในด้านที่ว่ามีภาษาที่ใช้เหมาะสมกับระดับชั้น และวุฒิภาวะของผู้เรียน และได้แนะนำหนังสืออุเทศสำหรับผู้เรียน

๓. อุปกรณ์การสอนในหนังสือแบบเรียน โดยเฉลี่ยแล้วปรากฏว่า หนังสือแบบเรียนทั้ง ๓ ฉบับมีลักษณะการเสนออุปกรณ์การสอนอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างดี แต่มีลักษณะที่ต่างกันคือฉบับของนายประสาธ หลักศิลา เป็นเพียงฉบับเดียวเท่านั้นที่มีคำถามและแบบฝึกหัดท้ายบทเรียน นอกจากนี้ฉบับของ ม.ร.ว.แสงโสม เกษมศรี ก็ดีกว่าฉบับของกรมวิชาการและฉบับของนายประสาธ หลักศิลา ในด้านที่ว่ามีรูปภาพประกอบที่ถูกต้องสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา ช่วยให้ผู้เรียนเกิดมโนภาพและให้ประโยชน์ตรงกับวัตถุประสงค์ในการสอน

๔. ลักษณะการจัดทำรูปเล่ม โดยเฉลี่ยแล้วปรากฏว่า หนังสือแบบเรียนทั้ง ๓ ฉบับ มีลักษณะการจัดทำรูปเล่มยังไม่ดีนัก และเมื่อเปรียบเทียบกันแล้วปรากฏว่า ฉบับของ ม.ร.ว.แสงโสม เกษมศรี มีแนวโน้มดีกว่าฉบับของกรมวิชาการ และฉบับของนายประสาธ หลักศิลา อย่างไรก็ตามฉบับของกรมวิชาการ เป็นเพียงฉบับเดียวเท่านั้นที่มีวิธีการพิมพ์เน้นความสำคัญของเนื้อหาวิชาบางตอน

หนังสือแบบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ทั่วไป แยกเป็น ๓ ฉบับ คือ ฉบับของกรมวิชาการ (โดยนายสวัสดิ์ ภูมิรัตน์) ฉบับของ ม.ร.ว.แสงโสม เกษมศรี และฉบับของนายประสาธต์ หลักศิลา จากการสอบถามความคิดเห็นของครูผู้ใช้น้ำหนังสือแบบเรียนแต่ละฉบับ สรุปได้ดังหัวข้อต่อไปนี้

๑. การเรียบเรียงเนื้อหาวิชาในหนังสือแบบเรียน โดยเฉลี่ยแล้วปรากฏว่า หนังสือแบบเรียนทั้ง ๓ ฉบับมีลักษณะการเรียบเรียงเนื้อหาวิชาคล้ายคลึงกัน คืออยู่ในเกณฑ์ดี
๒. การเสนอแบบเรียน โดยเฉลี่ยแล้วปรากฏว่า หนังสือแบบเรียนทั้ง ๓ ฉบับ มีลักษณะการเสนอแบบเรียนที่คล้ายคลึงกัน แต่ฉบับของกรมวิชาการเป็นเพียงฉบับเดียวเท่านั้น ที่แนะนำหนังสืออุเทศสำหรับผู้เรียนศึกษาคนคว่าเพิ่มเติม
๓. อุปกรณ์การสอนในหนังสือแบบเรียน โดยเฉลี่ยแล้วปรากฏว่า หนังสือแบบเรียนทั้ง ๓ ฉบับ มีลักษณะการเสนออุปกรณ์สอนคล้ายคลึงกัน คืออยู่ในเกณฑ์ดี แต่ที่ต่างกันคือฉบับของนายประสาธต์ หลักศิลา เป็นเพียงฉบับเดียวเท่านั้นที่ไม่มีรายชื่อหนังสืออุเทศประกอบแบบเรียน
๔. การจัดทำรูปเล่ม โดยเฉลี่ยแล้วปรากฏว่า หนังสือแบบเรียนทั้ง ๓ ฉบับมีลักษณะการจัดทำรูปเล่มอยู่ในเกณฑ์ดี ยกเว้นฉบับของกรมวิชาการเท่านั้น ที่ปกและกระดาษมีคุณภาพไม่ค่อยดี

หนังสือแบบเรียนวิชาหน้าที่พลเมือง แยกเป็น ๓ ฉบับ คือ ฉบับของกรมวิชาการ (โดย นายกระจำจ แมนญาติ และ นายวิชิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร) ฉบับของนายศุภกิจ แก้วผสม และฉบับของนายประสาธต์ หลักศิลา จากการสอบถามความคิดเห็นของครูผู้ใช้น้ำหนังสือแบบเรียนแต่ละฉบับ สรุปได้ดังหัวข้อต่อไปนี้ คือ

๑. การเรียบเรียงเนื้อหาวิชาในหนังสือแบบเรียน โดยเฉลี่ยแล้วปรากฏว่าหนังสือแบบเรียนทั้ง ๓ ฉบับ มีลักษณะการเรียบเรียงเนื้อหาวิชาที่คล้ายคลึงกัน คือ อยู่ในเกณฑ์ดี
๒. การเสนอแบบเรียน โดยเฉลี่ยแล้วปรากฏว่า หนังสือแบบเรียนทั้ง ๓ ฉบับ มีลักษณะการเสนอแบบเรียนที่คล้ายคลึงกัน คือ ในส่วนที่ค้นทั้ง ๓ ฉบับใช้ภาษาเหมาะสมกับระดับชั้นและวุฒิภาวะของผู้เรียน แต่ทั้ง ๓ ฉบับไม่มีข้อเสนอแนะให้ผู้เรียนศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม

ไม่ได้เสนอแนะกิจกรรมประกอบการเรียนการสอน และไม่ได้แนะนำหนังสืออุเทศสำหรับผู้เรียน

๓. อุปกรณ์การสอนในหนังสือแบบเรียน โดยเฉลี่ยแล้วปรากฏว่า หนังสือแบบเรียนทั้ง ๓ ฉบับ มีลักษณะการเสนออุปกรณ์การสอนที่คล้ายคลึงกัน คือ มีสารบัญชประกอบแบบเรียน แต่ ขาดรูปภาพและแผนภูมิ สำหรับข้อแตกต่างกัน คือฉบับของกรมวิชาการและฉบับของ นายศุภกิจ แก้วผสม มีรายชื่อหนังสืออุเทศประกอบ แต่ฉบับของนายประสาธ หลักศิลา ไม่มี อย่างไรก็ตาม ฉบับของนายประสาธ หลักศิลา เป็นเพียงฉบับเดียวเท่านั้น ที่มีคำถามและแบบฝึกหัดท้ายบทเรียน

๔. การจัดทำรูปเล่ม โดยเฉลี่ยแล้วปรากฏว่า หนังสือแบบเรียนทั้ง ๓ ฉบับมีลักษณะ การจัดทำรูปเล่มยังไม่ดีนัก และเมื่อเปรียบเทียบกันแล้วปรากฏว่า ฉบับของนายศุภกิจ แก้วผสม มีแนวโน้มดีกว่าฉบับของกรมวิชาการ และฉบับของนายประสาธ หลักศิลา อย่างไรก็ตามฉบับ ของกรมวิชาการ เป็นเพียงฉบับเดียวเท่านั้น ที่มีวิธีการพิมพ์ดี และช่วยเน้นความสำคัญของเนื้อหา วิชาบางตอน

หนังสือแบบเรียนวิชาศีลธรรม แยกเป็น ๓ ฉบับ คือ ฉบับของกรมวิชาการ (โดย - นายแปลก สนิธิรัตน์) ฉบับของ พ.อ.ปิ่น มุทุกันต์ และ ฉบับของนายศุภกิจ แก้วผสม จาก การสอบถามความคิดเห็นของครูผู้ไรหนังสือแบบเรียนแต่ละฉบับ สรุปได้ดังหัวข้อต่อไปนี้ คือ

๑. การเรียบเรียงเนื้อหาวิชา โดยเฉลี่ยแล้วปรากฏว่า หนังสือแบบเรียนทั้ง ๓ ฉบับ มีลักษณะการเรียบเรียงเนื้อหาวิชาคล้ายคลึงกัน คืออยู่ในเกณฑ์ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ฉบับของ พ.อ.ปิ่น มุทุกันต์ มีเนื้อหาวิชาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของวิชาที่วางไว้มากที่สุด

๒. การเสนอแบบเรียน โดยเฉลี่ยแล้วปรากฏว่า หนังสือแบบเรียนทั้ง ๓ ฉบับ มีการ เสนอแบบเรียนที่คล้ายคลึงกัน คือในส่วนที่ต้นนี้ ทั้ง ๓ ฉบับใช้ภาษาที่เหมาะสมกับระดับชั้น และ วุฒิภาวะของผู้เรียน ให้ความรู้และข้อเท็จจริงใหม่ ๆ เสนอแนะให้ผู้เรียนศึกษาหาความรู้เพิ่ม เติม แต่ทั้ง ๓ ฉบับไม่ได้แนะนำหนังสืออุเทศสำหรับผู้เรียน และไม่ได้เสนอแนะกิจกรรม ประกอบการเรียนการสอน

๓. อุปกรณ์การสอนในหนังสือแบบเรียน โดยเฉลี่ยแล้วปรากฏว่า หนังสือแบบเรียนทั้ง ๓ ฉบับ มีลักษณะการเสนออุปกรณ์การสอนคล้ายคลึงกัน คือ อยู่ในเกณฑ์ดี แต่ทั้ง ๓ ฉบับ ไม่มี

รายชื่อหนังสืออุเทศประกอบแบบเรียน และไม่มีคำถามและแบบฝึกหัดท้ายบทเรียน

๔. การจัดทำรูปเล่ม โดยเฉลี่ยแล้วปรากฏว่า หนังสือแบบเรียนทั้ง ๓ ฉบับ มีลักษณะการจัดทำรูปเล่มคล้ายคลึงกัน คือ อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างดี ยกเว้นฉบับของกรมวิชาการเท่านั้นที่วางรูปภาพยังไม่ค่อยดี รวมทั้งปกและกระดาษมีคุณภาพไม่ดีพอ

ขอเสนอแนะ

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ สรุปได้ว่าครูส่วนใหญ่นิยมใช้หนังสือแบบเรียนของกรมวิชาการมากที่สุด นอกจากนี้ครูได้ขอเสนอแนะเกี่ยวกับหนังสือแบบเรียนสังกัดศึกษาไว้ดังหัวข้อต่อไปนี้ คือ

๑. การเรียบเรียงเนื้อหาวิชาในหนังสือแบบเรียน

- หนังสือแบบเรียนวิชาภูมิศาสตร์ ควรมีภาษาอังกฤษประกอบคำศัพท์ช่วยให้เข้าใจชัดเจนมากขึ้น
- หนังสือแบบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ ควรจัดลำดับเนื้อหาวิชาในแต่ละบทให้ต่อเนื่องกัน ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิวัฒนาการปกครองของไทย
- หนังสือแบบเรียนวิชาหน้าที่พลเมือง เนื้อหาวิชาควรเหมาะสมกับระดับชั้นและวุฒิภาวะของผู้เรียน คำอธิบายในแต่ละหัวข้อควรชัดเจน เนื้อหาวิชาควรสอดคล้องกับแผนการศึกษาชาติ และช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจในระบบการปกครองประชาธิปไตยดีขึ้น รวมทั้งให้เนื้อหาวิชาเหมาะสมกับผู้เรียนจะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
- หนังสือแบบเรียนวิชาศีลธรรม ควรให้ผู้เรียนนำหลักธรรมที่ได้ศึกษาไปแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวันได้ เนื้อหาวิชาควรเหมาะสมกับระดับชั้นและวุฒิภาวะของผู้เรียน

๒. การเสนอแบบเรียน

- หนังสือแบบเรียนวิชาภูมิศาสตร์ ควรมีการเสนอแนะหนังสืออุเทศสำหรับผู้เรียน ควรเสนอแนะให้ผู้เรียนศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากที่อื่น รวมทั้งเสนอแนะกิจกรรมประกอบการเรียนการสอน
- หนังสือแบบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ ควรมีการเสนอแนะหนังสืออุเทศสำหรับผู้เรียน เสนอแนะให้ผู้เรียนศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากที่อื่น รวมทั้งเสนอแนะกิจกรรมประกอบ

การเรียนการสอน ตลอดจนนำความรู้และข้อเท็จจริงใหม่ ๆ มาแทรกไว้ในบทเรียน

- หนังสือแบบเรียนวิชาหน้าที่พลเมือง ควรมีการเสนอแนะหนังสืออุเทศสำหรับ
ผู้เรียน ควรเสนอแนะให้ผู้เรียนศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากที่อื่น รวมทั้งเสนอแนะกิจกรรม
ประกอบการเรียนการสอน ตลอดจนนำความรู้และข้อเท็จจริงใหม่ ๆ มาแทรกไว้ในบทเรียน

- หนังสือแบบเรียนวิชาศีลธรรม ควรมีการเสนอแนะหนังสืออุเทศสำหรับผู้เรียน
เสนอแนะให้ผู้เรียนศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากที่อื่น รวมทั้งเสนอแนะกิจกรรมประกอบการเรียน
การสอน

๓. อุปกรณ์การสอน

- หนังสือแบบเรียนวิชาภูมิศาสตร์ ควรมีคำถามและแบบฝึกหัดท้ายบท และฉบับ
ของกรมวิชาการ ควรปรับปรุงภาพประกอบให้เหมาะสมขึ้น

- หนังสือแบบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ ควรมีการปรับปรุงทางด้านภาพประกอบ
สำหรับฉบับของกรมวิชาการและฉบับของ ม.ร.ว.แสงโสม เกษมศรี ควรมีคำถามและแบบ
ฝึกหัดท้ายบท นอกจากนี้ฉบับของกรมวิชาการ ควรมีแผนที่ที่ถูกต้อง และมีรายชื่อหนังสืออุเทศ
ประกอบแบบเรียน

- หนังสือแบบเรียนวิชาหน้าที่พลเมือง ควรมีการปรับปรุงในด้านแผนภูมิ และ
ภาพประกอบเนื้อหาวิชา รวมทั้งคำอธิบายประกอบรูปภาพด้วย สำหรับฉบับของกรมวิชาการ
และฉบับของนายศุภกิจ แก้วสม ควรมีคำถามและแบบฝึกหัดท้ายบท ฉบับของนายประสาธ
หลักศิลา ควรมีรายชื่อหนังสืออุเทศประกอบแบบเรียน

- หนังสือแบบเรียนวิชาศีลธรรม ควรมีคำถามและแบบฝึกหัดท้ายบท มีรายชื่อ
หนังสืออุเทศประกอบแบบเรียน ตลอดจนปรับปรุงภาพประกอบ

๔. การจัดทำรูปเล่ม

- หนังสือแบบเรียนวิชาภูมิศาสตร์ ฉบับของกรมวิชาการควรมีการปรับปรุงใน
ด้านวิธีการพิมพ์ คุณภาพของปกและกระดาษ การจัดวางรูปภาพ

- หนังสือแบบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ ควรมีการปรับปรุงในด้านคุณภาพของปก

และกระดาษ การจัดวางรูปภาพ

-หนังสือแบบเรียนวิชาหน้าที่พลเมือง ควรมีการปรับปรุงในด้านคุณภาพของปกและกระดาษ วิธีการพิมพ์ การจัดวางรูปภาพ

-หนังสือแบบเรียนวิชาศีลธรรม ควรมีการปรับปรุงในด้านคุณภาพของปกและกระดาษ วิธีการพิมพ์ การจัดวางรูปภาพ

ข้อเสนอแนะของผู้วิจัย จากการวิจัยครั้งนี้ สรุปได้ข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้ คือ

๑. หนังสือแบบเรียนของกองตำรา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ที่เขียนขึ้นและได้รับอนุมัติให้ใช้เป็นหนังสือแบบเรียนนั้น ควรประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาต่างๆ หลายท่าน แทนที่จะให้สิทธิ์แก่ผู้แต่งเพียงคนเดียว ควรมีการตั้งกรรมการและอนุกรรมการซึ่งประกอบด้วยผู้เรียนวิชาเฉพาะ ผู้ชำนาญการวัดผล และการจัดวางรูปภาพ มาประชุมร่วมกันซึ่งจะทำให้หนังสือแบบเรียนได้รับความสนใจมากขึ้น

๒. ควรมีคู่มือครู หรือคู่มือการใช้หนังสือแบบเรียนควบคู่ไปกับการใช้หนังสือแบบเรียนควบ

๓. ในหนังสือแบบเรียนวิชาศีลธรรม ควรมีหัวข้อธรรมะ และหลักปฏิบัติซึ่งผู้เรียนสามารถเข้าใจและแสดงออกทางพฤติกรรมได้ และควรมีหัวข้อสำหรับให้ผู้เรียนได้อภิปราย และแสดงความคิดเห็น

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้จะทำการวิจัยต่อไป

๑. ควรจะขยายการสุ่มตัวอย่างประชากรไปยังโรงเรียนต่างๆ ให้มากขึ้น
๒. ควรสอบถามความคิดเห็นของผู้เรียนประกอบด้วย
๓. ควรใช้เครื่องมือในการวิจัยชนิดอื่นๆ เช่น การสัมภาษณ์ แบบสอบถามแบบ

Open-end ๖๑

๔. ควรมีการวิจัยหนังสือแบบเรียนในระดับชั้นและในสาขาวิชาอื่นๆบ้าง